

A FELSZÓLALÓKRÓL

BERKÓ PÁL (1912–) történelem-földrajzszakos tanár, 1954-től az Állami Gazdaságok Minisztériuma Szerelőipari Vállalatának igazgatója, 1957-ben fegyelmi útom elbocsátják, 1958–1965 között az Országos Széchényi Könyvtár munkatársa. 1965–1986-ig a Kisipari Szervező Iroda, ill. a Tanért sokszorosító üzemének, ill. nyomdájának vezetője.

BÍRÓ GERD (1925–) közgazdász, diplomata, 1956-ban a Corvina idegen nyelvű szerkesztője, 1956 után a Külügyminisztérium sajtóosztályának helyettes vezetője, a Kereskedelmi Kamara tájékoztatási főosztályának vezetője, közgazdasági újságíró.

DEMETER JÓZSEF, 1956-ban a Magyar Optikai Művek mérnöke.

DONÁTH FERENC (1913–1986) jogász, agrárközgazdász. Az illegális kommunista párt egyik vezetője, 1945 után földművelésügyi államtitkár, később Rákosi Mátyás titkárságának vezetője. 1951-ben hamis vádak alapján elítélik, 1954-ben szabadul. 1956-ban az MTA Közgazdaság-tudományi Intézetének igazgatóhelyettese. 1956. okt. 24-én az MDP KV-ba és Titkárságába kooptálják, november 1-jén az MSZMP Intéző Bizottság tagja. Nagy Imrével Romániába deportálják, a Nagy Imre-perben 12 évi börtönre ítélik. 1960-as szabadulása után tudományos kutatással, elsősorban agrártörténettel foglalkozik. A hetvenes évektől haláláig a demokratikus ellenzéki mozgalom kiemelkedő személyisége, a Bibó-émlékkönyv, az 1985. évi monori tanácskozás, az 1986. évi 56-os tudományos tanácskozás egyik kezdeményezője.

ENYEDI GYÖRGY (1930–) közgazdász, geográfus, 1955–1960 között az Agrártudományi Egyetem tanársegédje, majd a Földrajztudományi Intézetben dolgozik, az akadémiai Regionális Kutatási Központ főigazgatója, akadémikus.

FARKAS MIHÁLY (1919–) villamosmérnök, 1942-től a Budapesti Műszaki Egyetemen tanársegéd, 1943–1954 között a Siemens-gyárban, ill. utódvállalatánál tervezőmérnök, majd műszaki igazgató, 1954-től a Kohó- és Gépipari Minisztériumban az Erősáramú Iparigazgatóság vezetője, majd gépipari miniszterhelyettes, 1957-ben a Tungstam kormánybiztosa, a Transelektro külkereskedelmi vállalat vezérigazgatója, párizsi külkereskedelmi tanácsos.

FEKETE FERENC (1928–) agrárközgazdász, népi kollégista, 1956-ban a *Közgazdasági Szemle* főszerkesztője, a Marx Károly Közgazdaság-tudományi Egyetem tanára, 1956-ban tisztségeiből leváltják, majd a MTA Agrárgazdasági Kutatóintézetének osztályvezetője és ismét a MKKE tanára.

FISCHER FERENC, a Híradástechnikai Kutató Intézet mérnöke.

GÖNCZ ÁRPÁD (1922–) jogász, agrármérnök, író, műfordító, politikus. Az Országos Földhitelintézetnél jogász, 1945 után kispárti ifjúsági vezető és lapszerkesztő, majd autogénhegesztő és lakatos, később talajjavító technikus, 1956-ban az Országos Minőségvizsgáló Intézet talajvédelmi tervezőagronómusa. 1956-os tevékenysége miatt 1958-ban a Bibó-perben életfogytiglani börtönre ítélik, szabadulása után műfordító, író, a Történelmi Igazságtétel Bizottsága alelnöke, 1989-ben a Írószövetség elnöke, 1990-ben a Magyar Köztársaság elnöke.

HAÁSZ ÁRPÁD (1896–1967) jogász, közgazdász, a Galilei Kör alapító tagja, a Tanácsköztársaság idején a Közoktatásügyi Népbiztosság osztályvezetője, 1919–1945 között nyugat-európai országokban politikai emigráns és fogoly, 1945 után a Közgazdaság-tudományi Egyetemen a világgazdasági tanszéken egyetemi tanár.

HAVAS PÉTER (1924–) közgazdász, az Országos Tervhivatal és a Kohó- és Gépipari Minisztérium munkatársa, utóbbi Forradalmi Bizottságának tagja, 1956 után a Központi Statisztikai Hivatal és az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság vezető munkatársa, 1968 után az Állami Fejlesztési Bank vezérigazgatója.

HEGEDŰS B. ANDRÁS (1930–) közgazdász, 1956-ban az ELTE tanársegédje, a Petőfi Kör egyik titkára. 1957-től a KSH munkatársa, 1959-ben a Mérei-perben 2 évi börtönre ítélik, szabadulása után fordító, ipari kutatóintézetekben közgazdász és szociológus, 1990-től az ELTE-n egyetemi docens, 1988-ban a TIB alapító tagja és egyik vezetője, az 1956-os Intézet ügyvezető igazgatója.

HORVÁTH LAJOS (1917–1993) agrárközgazdász, 1942-ben a Györffy Kollégium mb. igazgatója, 1943–1944-ben a Györffy István Népiskola vezetője, 1945-ben földosztó miniszteri biztos, népi kollégiumi igazgató, 1956-ban az MTA Közgazdaság-tudományi Intézetének osztályvezető-helyettese, majd tudományos kutatója.

KÁZMÉR SÁNDOR (1922–) mérnök, Györffy-kollégista, a németellenes Magyar Diákok Szabadságfrontjának résztvevője, népi kollégiumi igazgató, a Petőfi Kör vezetőségének tagja.

KISS ÁRPÁD (1918–1970) mérnök, politikus, a Ganz Villamossági gyár konstruktőre, 1950–1956 között könnyűipari, ill. vegyipari és energiaügyi miniszter, 1954-től az MDP KV tagja, 1956-ban a Műszaki Fejlesztési Tanács elnöke, 1956. okt. 26-tól a Országos Tervhivatal elnöke, 1961-től haláláig az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke.

KISS IMRÉNÉ, okl. kertész, 1956 után az Energiagazdálkodási Intézetben biomassa-kutató.

KUCZKA PÉTER (1923–) költő, műfordító. 1945 után tisztviselő, szakszervezeti és pártfunkcionárius, az *Irodalmi Újság* munkatársa, majd szabadúszó író. 1956 nyarától az *Életképünk* c. irodalmi folyóirat szerkesztője, melynek a forradalom kitörése miatt egyetlen száma sem jelent meg. A forradalom után a Képcsarnok Vállalat tisztviselője, a *Galaktika* c. tudományos-fantasztikus irodalmi folyóirat munkatársa, a Móra Kiadó főszerkesztője.

LACKÓ ISTVÁN (1923–1987) jogász-közgazdász, az ELTE Politikai Gazdaságtan Tanszékének adjunktusa.

LAKI SÁNDOR, mérnök.

LÉNÁRT GÁBOR, (1924–) újságíró, 1956-ban a *Termelőszövetkezet* c. újság szerkesztője, 1956 után Németországba emigrált.

LISKA TIBOR (1925–1994) közgazdász, 1945 után parasztpárti és MADISZ-vezető, újságíró, népi kollégista, egyetemi adjunktus, 1956-ban a Pénzügyminisztérium munkatársa és forradalmi bizottságának tagja, 1956 után elbocsátották, a nevéhez fűződő közgazdasági reformgondolatokról számos műve jelent meg. 1976-tól a Közgazdaság-tudományi Egyetem munkatársa.

LŐCSEI PÁL (1922–) újságíró, szociológus, 1945-től a *Viharsarok*, a *Magyar Alföld*, a *Szabad Nép* munkatársa, 1954-ben eltávolítják a laptól, a forradalom során a *Magyar Szabadság* c. napilap egyik alapítója, 1958-ban 8 évi börtönre ítélik, szabadulása után családszociológiai kutatásokat végez, a Történelmi Igazságtétel Bizottság alapító tagja.

MAGYARI ANDRÁS (1918–) agrármérnök, népi kollégista, 1949 után főiskolai tanár 1953–1960 között földművelésügyi miniszterhelyettes, majd a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen egyetemi tanár, rektor.

MÁRTONJÁNOS (1922–) agrárközgazdász, 1945 után parasztpárti politikus, 1950–1956 között az Országos Tervhivatal munkatársa, 1956-ban elnökhelyettese, 1956-ban elbocsátják, majd az Agrárgazdasági Kutatóintézet munkatársa, főigazgatója. 1989 után a Magyar Néppárt társelnöke.

MÁTÉ GYÖRGY (1925–1987) gépészmérnök, MEFESZ-vezető, a Petőfi Kör vezetőségének tagja, 1956-ban a Rákosi Mátyás (Csepel) Művek Szerzőgépgyár mérnöke, 1956-ban Nagy-Britanniába emigrált.

MOCSÁRY JÓZSEF (1928–) agrármérnök, 1956-ban a ménteleki állami gazdaság főállattenyésztője, 1956 után vezető beosztásokban mezőgazdász szakember, 1985-ben az Agro-Industria Innovációs Vállalat igazgatója.

MOGYORÓSI FERENC, 1956-ban a Magyar Államvasutak mérnöke.

MOSÓCZI FERENC (1925–) vegyészmérnök, 1943–1946 között technikus a Weiss Manfréd Művek fémmű laboratóriumában, a háború után vegyészmérnöki oklevelet szerez a műegyetemen, 1950–1958 Hőtechnikai Kutatóintézet laboratóriumvezetője, majd a hidasi Magasnyomású Brikettgyár technológusa. 1959-től a Nehézvegyipari Kutatóintézet, 1961–1985 között a Fémipari Kutatóintézet tudományos főmunkatársa.

NAGEL FERENC (1931–) mérnök, kémikus, az Egyesült Izzóban fejlesztő mérnök.

NAGY ELEK (1926–) horizontálesztergályos, 1945 után katonatiszt, 1952-ben letartóztatják, szabadulása után a Rákosi Mátyás (Csepel) Műveknél horizontálesztergályos, 1956-ban a Csepel Vas- és Fémművek Központi Munkástanácsának elnöke, a forradalom után 12 évi börtönre ítélik, szabadulása után munkás, fordító, 1988-ban a Történelmi Igazságtétel Bizottság alapító tagja és alelnöke.

NEMES TIBOR, 1956-ban közgazdász a bőr- és cipőiparban.

OKÁNYI IVÁN (1900–1968) kertészmérnök, jogász, parasztpárti politikus, 1928–1958 között a Kertészeti Egyetem jogelődeinél tanár, dékán, főiskolai

igazgató, a gyümölcsstermesztési tanszék vezetője, népi kollégiumi tanár, 1956-ban a főiskola forradalmi bizottságának elnöke, 1957-ben Dögei Imre földművelésügyi miniszter állásából felfüggeszti, majd állásából elbocsátják, többek között a Petőfi Körben tartott felszólalása miatt. Utóbb a Kertészeti Kutatóintézet balatonakali kísérleti telepének munkatársa.

OND GYULA, mérnök, az Ásványolaj-forgalmi Vállalat (ÁFOR) kenőolaj-felügyelőségének munkatársa.

PAP GÁBOR (1931–1956) 1956-ban a Mezőgazdasági Gépészeti Főiskola hallgatója, a forradalomban az Egyetemi Forradalmi Diákbizottságban működött, november 1-jén öngyilkos lett.

PÉTER GYÖRGY (1903–1969) matematikus, illegális kommunista tevékenységéért 1936-ban 15 évi fegyházra ítélik. 1945-ben az Országos Társadalombiztosítási Intézet vezetője, 1948-tól haláláig a Központi Statisztikai Hivatal elnöke, egyetemi tanár. A szocialista gazdasági reformok egyik kezdeményezője, őrizetben öngyilkos lett.

PIUKOVICH SÁNDOR (1925–) vegyészmérnök, a MTESZ főtitkárhelyettese, a Vegyterv és az Országos Építésügyi Hivatal munkatársa, 1956-ban a Budapesti Pártbizottságon dolgozott, 1956 után a Chinoin gyógyszergyár főmérnöke.

SÁNDOR ANDRÁS (1923–) újságíró, író, fordító, 1956-ban Sztálinvárosban a Petőfi Kör mintájára értelmiségi vitakört szervezett, a helyi újság egyik szerkesztője, ugyanott részt vett a forradalmi szervezetek megalakításában, amiért jogerősen 6 évi börtönre ítélték. Szabadulása után a Szerzői Jogvédő Hivatal munkatársa, tolmács, az egri dohánygyárban rendszerszervező, majd ismét publicista, a Magyar Demokrata Fórum egyik alapítója Egerben.

SÁNDOR PÉTER, mérnök, a Kohó- és Gépipari Minisztérium munkatársa, 1956 után emigrált.

SÁRDI ANDRÁS, mérnök, a Híradástechnikai Kutató Intézet munkatársa.

SÁROSI LAJOS, mérnök, a Földalatti Vasút Vállalat munkatársa.

SIMON GÁBOR, egyéni gazdálkodó Mezőszentgyörgyön.

STEHL GYÖRGY, tervezőmérnök.

SZABÓ JÓZSEF, a Fővárosi Tanács munkatársa.

SZAKÁLL PÁL (1918–) agrárközgazdász, 1945-ben földosztó, 1956-ban a Földművelésügyi Minisztérium osztályvezetője, a Szövetkezeti Kutatóintézet munkatársa.

SZŐNYI PÉTER (1931–) közgazdász, 1956-ban a Csepel Vas- és Fémművekben osztályvezető, 1961-től az Országos Tervhivatal munkatársa, majd a KGST moszkvai központjában tanácsos, 1987-től miniszterhelyettes a kormány Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Bizottságánál.

TÁNCZOS GÁBOR (1928–1979) filozófus, tanár, népi kollégista, diákszövetségi vezető, egyetemi tanársegéd az ELTE-n, a DISZ-főiskola oktatója, 1956-ban a Petőfi Kör titkára. 1956 novemberében a Nagy Imre-csoporttal együtt Romániába internálják, 1958-ban 15 évi börtönbüntetésre ítélik. 1962-ben szabadul, oktatásszociológiával és az erdélyi magyarság kérdésével foglalkozik. Öngyilkos lett.

TILDY ZOLTÁN (1889–1961) kisgazdapárti politikus, református lelkész, 1945 után miniszterelnök és köztársasági elnök, 1948–1956 között házi őrizetben, 1956-ban a Nagy Imre-kormány államminisztere, a Nagy Imre-perben 6 évi börtönre ítélték.

TÓTH G. ISTVÁN, (1931–) mérnök, előtte MÁV-munkás, az Iparterv – Ipari és Mezőgazdasági Tervező Vállalat – munkatársa.

VADAS IMRE, mérnök.

VAS ZOLTÁN (1903–1983) politikus, a KIMSZ titkára, 1925-ben a Rákosi-perben 16 évi fegyházra ítélik, 1940-ben az 1848-as honvédezászlók visszaadása fejében Rákosival kiengedik a Szovjetunióba, 1945-ben Budapest polgármestere, majd a Gazdasági Főtanács titkára, az Országos Tervhivatal elnöke, 1953-ban a Komlói Szénbányák igazgatója, 1954-ben a Nagy Imre-féle minisztertanács titkárságának vezetője, később külkereskedelmi miniszterhelyettes, 1956-ban a SZÖVOSZ elnöke, a forradalom idején közellátási kormánybiztos. Nagy Imrével Romániába internálják, hazatérése után szabadfoglalkozású író és fordító.

ZENTAI BÉLA (1914–198?) mérnök, 1945–1949-ig a mérnökszakszervezet főtitkára, 1956-ban a Kohó- és Gépipari Minisztérium főenergetikusa, 1956 után az OMF B főosztályvezetője.

RÖVIDÍTÉSEK

- ÁKEF – Állami Kenőolaj Felügyelet
DISZ – Dolgozó Ifjúság Szövetsége
ELTE – Eötvös Loránd Tudományegyetem
KIMSZ – Kommunista Ifjómunkások Magyarországi Szövetsége
KGM – Kohó- és Gépipari Minisztérium
KPM – Közlekedési és Postaügyi Minisztérium
KV – Központi Vezetőség
MÁVAG – Magyar Állami Vagon- és Gépgyár
MESZÖV – SZÖVOSZ Megyei Tagszövetsége
MDP – Magyar Dolgozók Pártja
MTA – Magyar Tudományos Akadémia
MTESZ – Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége
MSZMP – Magyar Szocialista Munkáspárt
MT – Minisztertanács
NEP – új gazdasági politika (oroszul)
OHA – Oral History Archivum
PB – Politikai Bizottság
RM-gyárak – Rákosi Mátyás Művek
OKISZ – Kisipari Szövetkezetek Országos Szövetsége
SZÖVÉRT – Zöldség-Gyümölcs Felvásárló és Értékesítő Szövetkezeti Központ
SZOT – Szakszervezetek Országos Tanácsa
SZÖVOSZ – Szövetkezetek Országos Szövetsége
TTIT – Társadalmi és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat
VEM – Vegyipari és Energiaügyi Minisztérium